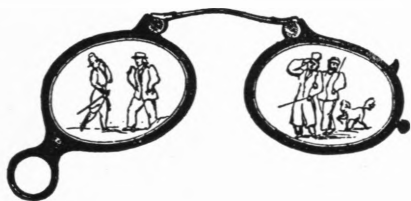

steins yderst frugtbar og lidet udnyttede teorier. Montagen synes, som Fahlström fremhæver, vel udnyttet i „Marienbad“. Resnais demonstrerede det også i „Hiroshima mon amour“, hvor det efter min mening havde større virkning. Denne film accepterer nemlig fotografiets virkelighedsskildrende funktion på en anden måde end „Marienbad“ og får derved et bedre grundlag for eksperimenter.

Jeg er klar over faren ved at henvise nogen kunst til et „naturligt“ arbejdsfelt. Mod mine argumenter kan man indvende, at „Marienbad“ er en så nyskabende film, at den af den grund gør et „unaturligt“ indtryk. Men

den „unatur“, jeg har kritiseret, er ikke ny i filmen, og mange, mindre, således eksperimenterende film, har ikke haft held til at forjage mit førsteindtryk. Jeg håber også, at det er fremgået, at jeg ikke er nogen fortæller for et naturalistisk filmideal. Jeg burde måske tilføje, at jeg sætter „L'Année dernière à Marienbad“ meget højt. Robbe-Grillet og Resnais har skabt en film, som beundringsværdigt synes at opfylde intentionerne. Men netop ved at stille disse intentioner under debat, når man en mere principiel og – mener jeg – mere frugtbar diskussion.

På linien.

THE HUSTLER („Hajen“). Prod.: Fox – Robert Rossen Enterprises, 1961. Instr.: Robert Rossen. Manus.: Robert Rossen og Sidney Carroll efter en roman af Walter Tevis. Foto: Eugen Shuftan (Cinemascope). Dekor.: Harry Horner og Albert Brenner. Musik: Kenyon Hopkins. Klipping: Deedee Allan. Medv.: Paul Newman, Piper Laurie, Jackie Gleason, George S. Scott, Myron McCormick, Murray Hamilton, Michael Constantine, Stefan Gierasch, Jake LaMotta, Gordan B. Clarke, Alexander Rose, Carylton Coates, Carl York, Vincent Gardinia.

Med „The Hustler“ har endnu en Hollywood-instruktør fået et overbevisende come back, og myten om Hollywoods afmagt et nyt grundskud. „The Hustler“ er den nu 54-årige Robert Rossens bedste film, et intelligent skrevet og kyndigt formuleret realistisk drama, modent og uhysterisk i menneskeskildringen, afbalanceret i den psykologiske analyse og naturligt forankret i en kritisk betragtet virkelighed.

„The Hustler“ er som så mange af de bedste amerikanske film et værk om menneskets kamp for at bevare sin integritet, sin åndelige værdighed og sin individuelle frihed og uafhængighed i et samfund, hvor succes, position og penge spiller en afgørende rolle, d. v. s. menneskets vilkår i alle samfund i den moderne

verden. Eddie Felson er „pool hustler“, professionel billardspiller med medfødt talent. Han dyrker sin metier med samme alvor som kunstneren, han har et forhold til sin profession, og han drømmer om at blive den bedste i landet. Men da han møder sin værste rival i en 40 timers match, taber han, fordi han ikke har den psykiske konstitution til at vinde. Eddie må indse, at det koster dyrt i menneskelig henseende at nå toppen. Han betaler prisen og får sin revanche, men vælger sluttelig menneskeligheden. Skønt filmen næsten udelukkende foregår omkring billardborde, og milieuer og typer er fremstillet med eminent præcision, handler filmen naturligvis ikke blot om billardspillere, men den får sin foruroligende spænding, fordi symbol og handling er uløseligt forbundet. Ikke et øjeblik forfalder Rossen til filosofiske abstraktioner, men bevarer den helt intime forbindelse mellem en konkret realisme og den moralske holdning, og filmens ide er naturligt og uforceret afspejlet i alle detaljer. Alle personer har en funktion i helheden, repræsenterer det menneskelige forfald i dets forskellige stadier og ytringsformer, fra den kyniske materialist Bert Gordon over den indifferente Minnesota Fats og den sølle Charlie Burns til den fortvivlet-neurotiske Sarah Packard, men ingen af personerne er blot et symbol, alle lever de. „The Hustler“ burde kunne overbevise de enøjede kunstteoretikere, der for tiden har så travlt med at frakende filmen kunstnerisk egenverdi, om at filmkunsten ikke affotograferer virkeligheden, men fortolker den.

Robert Rossen indleder sin film med den forbilledligt iscenesatte sekvens, der skildrer matchen mellem de to billardgiganter. Kun et par steder skæmmes sekvensen af nogle lidt

gammeldags virkende overtoninger. Men med suveræn sikkerhed bygger Rossen den indre spænding op ved at koncentrere sig om ansigterne og kroppene, og den fremragende *Eugen Shufstan* har fulgt Rossens intentioner med sit kamera. Kraftfuld i det visuelle udtryk er „The Hustler“ hele tiden, enkelt-prægnant uden fiffige virkninger, rolig i rytmen og ikke et øjeblik fraværende. Som Eddie Felson har *Paul Newman* fint lyttet sig ind til blandingen af det hårde og det blide i personen. Man glæder sig også over de forholdsvis ukendte ansigter i de øvrige roller. Som manageren er *George C. Scott* iskold uden at overdimensionere, men især *Jackie Gleason* er mesterlig som den tavse tyksak *Minnesota Fats*, der ved billardbordet bliver som en elegant danser. Usædvanligt er det også at møde *Piper Laurie* i rollen som den alkoholiserede, invalide pige. Det er glædeligt, om Rossen atter har fundet tilbage til den engagerede sociale og psykologiske realisme, hvorfra han startede. Man må atter regne med ham.

Ib Monty.

Medfølelse

A COLD WIND IN AUGUST („Kold vind i august“). Prod.: Troy Films 1960. Producer: Philip Hamilton. Ass. prod.: Robert L. Ross. Instr.: Alexander Singer. Manus.: Burton Wohl efter egen roman. Foto: Floyd Crosby. Klipping: Jerry Young. Musik: Gerald Fried. Medv.: Lola Albright, Scott Marlowe, Joe De Santis, Herschel Bernardi, Clark Gordon, Janet Brandt, Skip Young, Ann Atmar, Jana Taylor, Dee Gee Green.

Det meget væsentlige ved *Alexander Singers* debutfilm er dens medfølelse, dens konsekvente fornemmelse for tragedien i denne historie om konflikten mellem drømmen om at fastholde ungdommen og mødet med den grove virkelighed. Det er beklageligt, at *Alexander Singer* ofte anvender et forhibbet formsprog og kopierer en forældet ekspressionisme, og det er lige så beklageligt, at han har ladet *Scott Marlowe*, filmens syttenårige mandlige hovedperson, spille med forlorne manerer, kunstigt og skabagtigt. Men det er i denne sammenhæng langt mere beklageligt, hvis man overser, at *Singer* i denne film afslører et betydeligt talent for at komme sine medmennesker tæt ind på livet. Hans film er befriet for alle den pornografiske spekulations dumheder; dens pinagtige fortælling om strip tease-danserindens læggen an på den konne dreng og hendes efterhånden mere og mere håbløse, men ubrydelige binding til et menneske, der ikke føler andet end ube-

hag ved hende, repræsenterer ikke sensationalistisk snagen i grotesk tarvelighed, men et forsøg på at forstå, på at tolke denne lidelse. *Singers* ofte meget følsomme instruktion og *Lola Albrights* smukke og modige spil i hovedrollen giver filmen en fascinerende dramatisk spænding og en menneskelig tone, som er meget bevægende.

J. S.

Skønne spildte...

SPARTACUS („Spartacus“). Prod.: Bryna Productions, 1960. Instr.: Stanley Kubrick. Manus.: Dalton Trumbo efter *Howard Fast's* roman. Foto: Russell Metty. Musik: Arnold Schwarzwald. Dekor.: Russell A. Gausman, Julia Heron. Medv.: Kirk Douglas, Laurence Olivier, Jean Simmons, Charles Laughton, Peter Ustinov, John Gavin, Nina Foch, Herbert Lom, John Ireland, Woody Strode, John Dall, Tony Curtis.

Groucho Marx overværede for nogle år siden en forpremiere på en af de såkaldte mammutfilm med *Victor Mature* og *Hedy Lamarr* i hovedrollerne. Efter præsentationen spurgte en af filmens producenter *Groucho*, hvad han syntes om filmen. *Groucho* svarede: „No picture can hold my interest where the leading man's bust is larger than the leading lady's!“ Svaret er en vittig omgælse af alt det, en mindre diplomatisk kritiker kunne finde at indvende imod denne genre, der så vist har gjort alt for at fratage sig selv berettigelse. I den ophobes i reglen alt, hvad filmen kan præstere af billigt gøgl og gimmicks, og dens skema har udviklet sig til en grum blanding af religionsskvalder, sadisme og forloren romantik. For de tilskuere, der kræver kraftigere stimulanter end det sidstnævnte, er kombinationen af de to første dele altid tilvejebragt med håndværksmæssig omhu og karse detaljer. Endelig er der ofte indlagt scener af imponerende virkning: masseoptrin, væddeløb, ødsle dekorationer og mange strålende farver.

Man imodeså derfor med megen spænding og nogen frygt *Stanley Kubricks* længe bebudede filmatisering af *Howard Fast's* roman „Spartacus“. Var hans personlighed stor nok til ikke at drukne i dette enorme projekt? Svaret må blive et lidt langtrukket jah. Thi vel har *Kubrick* formået – via *Dalton Trumbos* ikke epokegørende manuskript – at viderebringe *Fasts* budskab om de undertryktes ret til frihed, og vel har han formået at undgå de fleste af genrens klichéer, men hovedskikkelsen, gladiatorføreren *Spartacus* bliver, dels på grund af *Kirk Douglas'* lidet nuancerede spil, dels på grund af den megen udvendige snak,